

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP PODPRESEDNIKA SODIŠČA

z dne 3. decembra 2014*

„Začasna odredba — Pritožba — Predlog za odlog izvršitve sodbe, s katero je zavrnjena ničnostna tožba — Predlog za odlog izvršitve sklepa, ki je predmet te tožbe — Fumus boni juris — Državne pomoči — Izredne okoliščine, ki so posledica finančne krize — Pojem ‚pomoč‘ — Združljivost z notranjim trgov — Obrazložitev“

V zadevi C-431/14 P-R,

zaradi predloga za izdajo začasne odredbe na podlagi členov 278 PDEU in 279 PDEU, vloženega 30. septembra 2014,

Helenska republika, ki jo zastopata I. Chalkias in A. Vasilopoulou, zastopnika,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo A. Bouchagiar, R. Sauer in D. Triantafyllou, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

PODPRESEDNIK SODIŠČA

po opredelitvi generalne pravobranilke E. Sharpston

izdaja naslednji

Sklep

- 1 Helenska republika je s pritožbo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 19. septembra 2014, Sodišču predlagala, naj razveljavi sodbo Splošnega sodišča Evropske unije, Grčija/Komisija (T-52/12, EU:T:2014:677, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije 2012/157/EU z dne 7. decembra 2011 o pomočeh v obliki nadomestil, ki jih je grška kmetijska zavarovalna organizacija (ELGA) izplačala v letih 2008 in 2009 (UL 2012, L 78, str. 21, v nadaljevanju: sporni sklep).
- 2 Helenska republika je 30. septembra 2014 v sodnem tajništvu Sodišča vložila predlog za izdajo začasne odredbe na podlagi členov 278 PDEU in 279 PDEU, s katerim je med drugim predlagala, naj Sodišče odloži izvršitev izpodbijane sodbe do izreka sodbe v pritožbenem postopku.

* Jezik postopka: grščina.

Dejansko stanje in izpodbijana sodba

- 3 Grška kmetijska zavarovalna organizacija (ELGA) je organizacija, ki deluje v javno korist in je bila ustanovljena z zakonom št. 1790/1988 (FEK A' 134/20.6.1988). ELGA je pravna oseba zasebnega prava in je v celoti v lasti države. Njena dejavnost je zlasti zavarovanje rastlinskih pridelkov in živine ter rastlinskih in živalskih osnovnih sredstev kmetijskih gospodarstev za škodo, ki jo povzročajo naravne nesreče.
- 4 V skladu s členom 3a zakona št. 1790/1988, vstavljenim z zakonom št. 2945/2001 (FEK A' 223/8.10.2001), je zavarovanje pri organizaciji ELGA obvezno, krije pa naravne nesreče. V skladu s členom 5a zakona št. 1790/1988, vstavljenim z zakonom št. 2040/1992 (FEK A' 70/23.4.1992), je proizvajalcem kmetijskih proizvodov, ki so upravičenci tega zavarovanja, naloženo plačevanje posebnega prispevka za zavarovanje v korist organizacije ELGA.
- 5 Helenska republika je z medministrskim odlokom št. 262037 ministra za gospodarstvo ter ministra za razvoj podeželja in prehrano z dne 30. januarja 2009 o izrednem nadomestilu za škodo v kmetijski proizvodnji (FEK B' 155/2.2.2009) predvidela, da bo ELGA izjemoma izplačala nadomestila v višini 425 milijonov EUR zaradi zmanjšanja proizvodnje nekaterih rastlinskih pridelkov v pridelovalnem letu 2008, kot posledice slabih vremenskih razmer. Iz tega medministrskega odloka je izhajalo, da se bodo odhodki, ki bodo zaradi njegove uporabe nastali v breme proračuna organizacije ELGA, financirali s posojilom, ki ga bo ta organizacija s poroštvom države najela pri bankah.
- 6 Helenska republika je z dopisom z dne 20. marca 2009, poslanim v odgovor na zahtevo Evropske komisije za informacije, Komisijo obvestila, da so odškodnine, ki jih je ELGA v letu 2008 izplačala kmetom za zavarovano škodo, znašale 386.986.648 EUR. Ta znesek je izhajal delno iz prispevkov za zavarovanje, ki so jih plačevali proizvajalci, in sicer v višini 88.353.000 EUR, in delno iz prihodkov na podlagi posojila v višini 444 milijonov EUR, ki ga je ELGA najela pri banki z desetletnim obdobjem poplačila in s poroštvom države.
- 7 Komisija je s sklepom z dne 27. januarja 2010 (UL C 72, str. 12) začela formalni postopek preiskave iz člena 108(2) PDEU v zadevi C 3/10 (ex NN 39/09) v zvezi z nadomestili, ki jih je ELGA izplačala v letih 2008 in 2009 (v nadaljevanju: zadevne pomoči). Komisija je 7. decembra 2011 sprejela sporni sklep.
- 8 Členi od 1 do 3 izreka spornega sklepa se glasijo:

„Člen 1

1. Odškodnine, ki jih je [ELGA] proizvajalcem kmetijskih proizvodov izplačala v letih 2008 in 2009, so državne pomoči.

2. Pomoči v obliki nadomestil, ki so bile leta 2008 dodeljene v okviru sheme posebnega obveznega zavarovanja, so združljive z notranjim trgov v delu, ki se nanaša na pomoči v višini 349 493 652,03 EUR, ki jih je ELGA proizvajalcem dodelila za povračilo izgub na njihovi rastlinski pridelavi, in v delu, ki se nanaša na pomoči za izgube, ki jih je na rastlinski pridelavi povzročil medved, v višini 91.500 EUR, in za popravne ukrepe, sprejete v okviru zgoraj navedenih pomoči. Pomoči v obliki nadomestil, ki ustrezajo preostalemu znesku in so bile v letu 2008 izplačane na podlagi posebne zavarovalne sheme, niso združljive z notranjim trgov.

3. Pomoči v obliki nadomestil v višini 27.614.905 EUR, ki so bile v letu 2009 dodeljene na podlagi [medministrskega odloka], so združljive z notranjim trgov.

Pomoči v obliki nadomestil v višini 387.404.547 EUR, ki so bile proizvajalcem dodeljene pred 28. oktobrom 2009, niso združljive z notranjim trgov. Ta ugotovitev ne posega v združljivost pomoči, ki so ob dodelitvi izpolnjevale vse pogoje iz Uredbe [Komisije] (ES) št. 1535/2007 [z dne 20. decembra 2007 o uporabi členov [107 in 108 PDEU] pri pomočeh *de minimis* v sektorju kmetijske proizvodnje (UL L 337, str. 35)].

Člen 2

1. [Helenska republika] sprejme vse potrebne ukrepe, da od upravičencev izterja nezdružljive pomoči iz člena 1, ki so jim bile nezakonito dodeljene.

2. Pomoči, ki jih je treba vrniti, vključujejo obresti od datuma, ko so bile dane na razpolago prejemnikom, do datuma njihovega vračila.

[...]

4. Vračilo se opravi takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, če ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvršitev tega sklepa.

Člen 3

Vračilo pomoči iz člena 1(2) in (3) se izvede takoj in učinkovito. [Helenska republika] zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih od datuma, ko je bila o njem uradno obveščena.“

- 9 Helenska republika je 8. februarja 2012 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa. Z ločenim aktom je istega dne v sodnem tajništvu Splošnega sodišča na podlagi členov 278 PDEU in 279 PDEU vložila predlog za izdajo začasne odredbe, s katerim je predlagala odlog izvršitve spornega sklepa. S sklepom predsednika Splošnega sodišča, Grčija/Komisija (T-52/12 R, EU:T:2012:447), je bila izvršitev spornega sklepa odložena v delu, v katerem je bila z njim Helenski republiki naložena obveznost izterjave izplačanih zneskov od prejemnikov.
- 10 Helenska republika je navedla sedem tožbenih razlogov za razglasitev ničnosti spornega sklepa. S prvim tožbenim razlogom je trdila, da je Komisija napačno razlagala in uporabila člena 107(1) PDEU in 108 PDEU v povezavi z določbami zakona št. 1790/1988 ter napačno ugotovila dejansko stanje v zvezi z izplačili nadomestila v letu 2009. Z drugim tožbenim razlogom je trdila, da je Komisija pri presoji dejanskega stanja storila napako in bistveno kršila postopkovna pravila ter ni navedla zadostne obrazložitve, ko je ugotovila, da izplačila nadomestila v letu 2009 pomenijo nezakonite državne pomoči. Tretji tožbeni razlog se je nanašal na napačno razlago in uporabo členov 107 PDEU in 108 PDEU ter nezadostno obrazložitev, ker je Komisija v znesek pomoči za izterjavo vključila znesek v višini 186 011 000,60 EUR, ki ustreza prispevkom, ki so jih kmetje plačali v letih 2008 in 2009 v okviru sistema obveznega zavarovanja organizacije ELGA. S četrnim tožbenim razlogom, ki ga je uveljavljala podredno, je trdila, da je Komisija napačno razložila in uporabila člen 107(3)(b) PDEU ter napačno uporabila svojo diskrecijsko pravico na področju državnih pomoči, ker bi bilo treba plačila v letu 2009 na podlagi navedene določbe šteti za združljiva z notranjim trgov. S petim tožbenim razlogom, ki ga je prav tako uveljavljala podredno, je trdila, da je Komisija kršila člene 39 PDEU, 107(3)(b) PDEU in 296 PDEU ter več splošnih načel prava zaradi neuporabe Sporočila Komisije o začasnem okviru Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi, objavljenega 22. januarja 2009 (UL 2009, C 16, str. 1, v nadaljevanju: sporočilo o začasnem okviru Skupnosti), in sicer od 17. decembra 2008, tj. datuma, od katerega se je ta okvir uporabljal, za podjetja, ki se ukvarjajo s primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov. Šesti tožbeni razlog, ki ga je prav tako uveljavljala podredno, se je nanašal na napake pri presoji in izračunu, ki jih je Komisija storila pri določitvi zneska pomoči za izterjavo. S sedmim tožbenim razlogom je trdila, da je Komisija napačno razlagala in uporabila Smernice Skupnosti

o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 (UL 2006, C 319, str. 1) ter napačno uporabila svojo diskrecijsko pravico v zvezi z nadomestili, izplačanimi v letu 2008 zaradi škode, ki jo je na rastlinski pridelavi povzročil medved.

- 11 Splošno sodišče je menilo, da teh sedem tožbenih razlogov ni utemeljenih, zato je z izpodbijano sodbo tožbo v celoti zavrnilo.

Predlogi strank

- 12 Helenska republika Sodišču predlaga, naj:

- do odločitve Sodišča o njeni pritožbi odloži izvršitev izpodbijane sodbe, s katero je bil z razsodbo, da so bile zadevne pomoči nezakonite, potrjen sporni sklep, in,
- podredno, odloži izvršitev izpodbijane sodbe v delu, v katerem se sporni sklep, ki je bil z njo potrjen, nanaša na zneske, manjše od 15.000 EUR na upravičenca, ki je prag pomoči *de minimis*, dovoljenih z Uredbo Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju (UL L 352, str. 9), ali, v primeru zavrnitve tega predloga, v delu, v katerem se sporni sklep nanaša na zneske, manjše od 7 500 EUR na upravičenca, ki je prag pomoči *de minimis*, dovoljenih z Uredbo (ES) št. 1535/2007, ali odredi kateri koli drugi ukrep, ki bo po mnenju Sodišča ustrezen.

- 13 Komisija Sodišču predlaga, naj:

- zavrne predlog za odlog izvršitve in
- pritožnici naloži plačilo stroškov.

Predlog za izdajo začasne odredbe

- 14 Opozoriti je treba, da v skladu s členom 60, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije pritožba zoper sodbo Splošnega sodišča načeloma nima odložilnega učinka. Vendar lahko Sodišče na podlagi člena 278 PDEU, če meni, da okoliščine to zahtevajo, odredi odlog izvršitve izpodbijane sodbe (sklep predsednika Sodišča, Front national in Martinez/Parlament, C-486/01 P-R in C-488/01 P-R, EU:C:2002:116, točka 71).
- 15 V obravnavanem primeru se, kot je Komisija pravilno ugotovila, s predlogom za izdajo začasne odredbe predlaga – implicitno, vendar jasno – ne samo, naj Sodišče odredi odlog izvršitve izpodbijane sodbe, ampak tudi in natančneje, naj odredi odlog izvršitve spornega sklepa.
- 16 V zvezi s tem ta predlog za izdajo začasne odredbe zaradi dejstva, da je njegov namen začasna ustavitev izvršitve spornega sklepa, kar torej presega odlog izvršitve izpodbijane sodbe, ne postane nedopusten.
- 17 Res je, da predlagane odredbe v okviru člena 278 PDEU načeloma ne smejo preseči formalnega okvira pritožbe, s katero so povezane. Vendar je treba poudariti tudi, da se v skladu z ustaljeno sodno prakso predlog za odlog izvršitve zoper zavrnilno odločbo vložil le izjemoma, ker odreditev odloga ne more spremeniti položaja predlagateljice (glej sklep predsednika Sodišča Front National in Martinez/Parlament, EU:C:2002:116, točka 73 in navedena sodna praksa). Ker lahko izpodbijano sodbo enačimo z zavrnilno odločbo z vidika, da je Splošno sodišče z njo v celoti zavrnilo tožbo, ki jo je vložila Helenska republika, in ker obveznost vračila zadevnih pomoči izhaja iz spornega sklepa, mora biti

pritožnici zaradi pravice do učinkovitega sodnega varstva omogočeno, da v obravnavanem primeru zahteva odlog izvršitve spornega sklepa (glej po analogiji sklep predsednika Sodišča, Le Pen/Parlament, C-208/03 P-R, EU:C:2003:424, točke od 78 do 88).

- 18 Dodati je treba, da ta predlog za izdajo začasne odredbe temelji tudi na členu 279 PDEU, v skladu s katerim lahko Sodišče v zadevah, ki so vložene pri njem, sprejme potrebne začasne odredbe.
- 19 Člen 160(3) Poslovnika Sodišča določa, da je treba v predlogih za izdajo začasnih odredb navesti „predmet spora, okoliščine, iz katerih izhaja nujnost, ter dejanske in pravne razloge, ki na prvi pogled izkazujejo utemeljenost predlagane začasne odredbe“. Tako lahko sodnik za začasne odredbe odobri odlog izvršitve in druge začasne ukrepe, če se ugotovi, da je njihova odobritev na prvi pogled dejansko in pravno utemeljena (*fumus boni juris*) ter da so nujni, tako da jih je treba zaradi preprečitve resne in nepopravljive škode za interese stranke, ki jih predlaga, sprejeti in morajo učinkovati pred sprejetjem odločitve v glavni stvari. Ti pogoji so kumulativni, tako da je treba predloge za izdajo začasnih odredb zavrniti, če kateri izmed njih ni izpolnjen. Sodnik za začasne odredbe po potrebi tudi tehta zadevne interese (sklep predsednika Sodišča, Technische Glaswerke Ilmenau/Komisija, C-404/04 P-R, EU:C:2005:267, točki 10 in 11 ter navedena sodna praksa, in sklep podpredsednika Sodišča, Komisija/ANKO, C-78/14 P-R, EU:C:2014:239, točka 14).
- 20 Kar zadeva pogoj v zvezi z obstojem *fumus boni juris*, je ta izpolnjen, kadar v fazi postopka za izdajo začasne odredbe obstaja pomembno pravno ali dejansko nesoglasje, katerega rešitev ni vnaprej jasna, tako da tožba v glavni stvari na prvi pogled ni neutemeljena (glej v tem smislu sklepa predsednika Sodišča, Publishers Association/Komisija, 56/89 R, EU:C:1989:238, točka 31, ter Komisija/Artegodan in drugi, C-39/03 P-R, EU:C:2003:269, točka 40). Ker je namreč namen postopka za izdajo začasne odredbe zagotovitev polnega učinkovanja prihodnje končne odločbe, da se prepreči praznina v sodnem varstvu, ki ga zagotavlja Sodišče, mora sodnik za začasne odredbe zgolj „na prvi pogled“ presoditi o utemeljenosti razlogov iz spora v postopku v glavni stvari, da ugotovi, ali obstaja dovolj velika verjetnost uspeha tožbe v glavni stvari (sklep podpredsednika Sodišča, Komisija/Nemčija, C-426/13 P(R), EU:C:2013:848, točka 41).
- 21 V tem okviru dejstvo, da se predlog za izdajo začasne odredbe nanaša na odobritev odloga izvršitve spornega sklepa, in ne izpodbijane sodbe, vpliva na presojo obstoja *fumus boni juris* (sklep predsednika Sodišča, Technische Glaswerke Ilmenau/Komisija, EU:C:2005:267, točka 16).
- 22 Tudi še tako trdne navedbe pritožnice zoper izpodbijano sodbo namreč ne morejo same po sebi zadostovati za pravno utemeljitev odloga izvršitve spornega sklepa. Da bi Helenska republika dokazala, da je pogoj *fumus boni juris* izpolnjen, bi morala tudi izkazati, da lahko navedbe, s katerimi se v okviru ničnostne tožbe zanika zakonitost navedenega sklepa, na prvi pogled utemeljijo odobritev predlaganega odloga (glej po analogiji sklep predsednika Sodišča, Le Pen/Parlament, EU:C:2003:424, točka 90).
- 23 Poleg tega je treba navesti, da je Splošno sodišče, čeprav je sodnik za začasne odredbe na prvi stopnji ugotovil obstoj *fumus boni juris* v fazi predloga za izdajo začasne odredbe, vložnega v okviru ničnostne tožbe (sklep predsednika Splošnega sodišča, Grčija/Komisija, EU:T:2012:447), kljub temu kot neutemeljene zavrnilo vse tožbene razloge, ki jih je pritožnica navedla v izpodbijani sodbi.
- 24 Zato je treba glede tega predloga za izdajo začasne odredbe pri presoji pogoja v zvezi obstojem *fumus boni juris* upoštevati, da je sodišče Unije sporni sklep, za katerega se predlaga odlog izvršitve, dejansko in pravno že preverilo ter presodilo, da tožba zoper ta sklep ni bila utemeljena (sklep predsednika Sodišča Technische Glaswerke Ilmenau/Komisija, EU:C:2005:267, točka 19). Zahteva, da se v okviru tega predloga za izdajo začasne odredbe uveljavljajo pravni razlogi, ki se na prvi pogled zdijo posebej tehtni, izhaja torej tudi iz dejstva, da morajo biti ti razlogi taki, da lahko vzbudijo dvom o presoji Splošnega sodišča pri vsebinskem odločanju o navedbah Helenske republike na prvi stopnji (glej v tem smislu sklep predsednika Sodišča Technische Glaswerke Ilmenau/Komisija, EU:C:2005:267, točka 20).

- 25 Helenska republika navaja v podporo svojemu predlogu za izdajo začasne odredbe tri pritožbene razloge.
- 26 S prvim pritožbenim razlogom, ki je razdeljen na dva dela, kot je navedeno v predlogu za izdajo začasne odredbe, Splošnemu sodišču v bistvu očita, da ni upoštevalo pravnih posledic dejstva, da je precejšen del zadevnih pomoči, tj. približno 186.000.000 EUR, ustrezal obveznim prispevkom za zavarovanje, ki so jih organizaciji ELGA plačevali kmetje.
- 27 Prvič, Splošno sodišče naj bi kršilo člen 107(1) PDEU, ker naj za ta del pomoči ne bi bilo mogoče šteti, da je bil dodeljen iz državnih sredstev, saj ni bil nikoli na voljo državi. Vendar je Splošno sodišče v točkah od 117 do 120 izpodbijane sodbe opozorilo na ustaljeno sodno prakso Sodišča in Splošnega sodišča, v skladu s katero okoliščine, kot so te, na katere se sklicuje Helenska republika v zvezi z izvorom sredstev, uporabljenih za financiranje pomoči, in zlasti njihovo sprva zasebno naravo kot prispevkov, ki so jih plačevali subjekti v okviru sistema subvencij za nekatere gospodarske subjekte določenega sektorja, ne nasprotujejo temu, da bi se za ta sredstva štel, da so bila vzeta iz državnih sredstev (glej v tem smislu sodbe Steinike & Weinlig, 78/76, EU:C:1977:52, točka 22; PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, točka 58; Francija/Komisija, C-482/99, EU:C:2002:294, točke 23, 24 in 37, ter Doux Élevage in Coopérative agricole UKL-ARREE, C-677/11, EU:C:2013:348, točka 35 in navedena sodna praksa).
- 28 Splošno sodišče je v točkah od 121 do 129 izpodbijane sodbe to sodno prakso uporabilo za dejanske okoliščine te zadeve. Potem ko je v točki 122 izpodbijane sodbe opozorilo, da je Sodišče že razsodilo, da se dajatve, ki jih zagotavlja ELGA, financirajo iz državnih sredstev in da jih je treba pripisati državi (sodba Freskot, C-355/00, EU:C:2003:298, točka 81), je na podlagi dejstev, ki so mu bila na voljo, analiziralo naravo in izvor plačil nadomestila, ki jih je v letu 2008 izvedla ELGA, in ugotovilo, da so ta plačila delno temeljila na prispevkih za zavarovanje in delno na prihodkih na podlagi posojila. Iz tega je torej sklepalo, da so se financirala iz državnih sredstev, vključno z delom, ki ga je bilo treba pripisati tem prispevkom, ker je z nacionalno zakonodajo določeno, da je treba navedene prispevke knjižiti kot prihodke države. V točkah od 130 do 133 izpodbijane sodbe je enako razsodilo v zvezi s plačili, izvedenimi v letu 2009, ki so se financirala s posojilom z državnim poroštvom.
- 29 Drugič, Splošno sodišče naj bi kršilo člen 107(1) PDEU, ker ni navedlo razlogov, zaradi katerih je bilo treba za zadevne pomoči šteti, da upravičencem zagotavljajo neupravičeno prednost, ki lahko povzroči izkrivljanje konkurence v Uniji, čeprav so te pomoči delno ustrezale prispevkom, ki so jih organizaciji ELGA plačevali isti upravičenci. Vendar je Splošno sodišče v točkah od 59 do 64 izpodbijane sodbe podrobno predstavilo razloge, zaradi katerih so navedene pomoči dejansko pomenile prednost za njihove upravičence, čeprav so ti plačevali prispevke. Prav tako je zlasti v točkah od 66 do 68 te sodbe opozorilo, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča člen 107(1) PDEU ne razlikuje glede na vzroke ali cilje državnih intervencij, tako da kompenzacijska ali socialna narava zadevnih pomoči ne zadostuje za to, da ne bi bile opredeljene kot pomoči v smislu navedene določbe (sodbe Francija/Komisija, C-251/97, EU:C:1999:480, točka 37; Španija/Komisija, C-409/00, EU:C:2003:92, točka 48, in France Télécom/Komisija, C-81/10 P, EU:C:2011:811, točka 17 in navedena sodna praksa).
- 30 Poleg tega je Splošno sodišče v točki 102 in naslednjih izpodbijane sodbe navedlo, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso konkurenca izkrivljena, kadar ukrep zmanjša breme podjetja, ki je prejelo pomoč, in tako okrepi njegov položaj glede na druga konkurenčna podjetja. V zvezi s tem je pojasnilo, da Komisiji ni treba izkazati dejanskega učinka tega ukrepa na trgovino med državami članicami niti dokazati dejanskega izkrivljanja konkurence (glej sodbi Italija/Komisija, C-372/97, EU:C:2004:234, točka 44, ter Belgija in Forum 187/Komisija, C-182/03 in C-217/03, EU:C:2006:416, točka 131 in navedena sodna praksa). Dodalo je tudi, da ta učinek na konkurenco in vpliv na trgovino v Skupnosti obstajata ne glede na sorazmerno majhen obseg pomoči ali sorazmerno majhnost podjetij, ki prejmejo pomoč, če je zadevni sektor še posebej izpostavljen konkurenci, kar velja za kmetijski sektor in zlasti v obravnavani zadevi (glej v tem smislu sodbi Španija/Komisija, C-114/00, EU:C:2002:508, točka 47, in Grčija/Komisija, C-278/00, EU:C:2004:239, točki 69 in 70).

- 31 Iz tega sledi, da Helenska republika s trditvami, ki jih navaja v okviru prvega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, dejansko izpodbija uporabo ustaljene sodne prakse Sodišča s strani Splošnega sodišča za dejansko stanje, ki ga je to ugotovilo v izpodbijani sodbi. Helenska republika tudi ne pojasni, kako naj bi Splošno sodišče izkrivilo to dejansko stanje. Zato na podlagi teh trditev ni mogoče ugotoviti, da pri prvem delu prvega pritožbenega razloga obstaja dovolj velika verjetnost uspeha, da bi bila upravičena odobritev odloga izvršitve spornega sklepa.
- 32 Helenska republika z drugim pritožbenim razlogom, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, v bistvu trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko je menilo, da plačila nadomestila v letu 2009 pomenijo selektivno finančno ugodnost za njihove prejemnike ter bi lahko izkrivljala konkurenco in vplivala na trgovino med državami članicami, ne da bi upoštevalo izredne okoliščine, v katerih se je znašlo grško gospodarstvo, zlasti njegov kmetijski sektor. Splošno sodišče naj bi s tem, ko se je omejilo na uporabo sodne prakse Sodišča, povzete v točkah 29 in 30 tega sklepa, napačno razlagalo to sodno prakso, glede na to, da se zadevne sodbe nanašajo na finančne ugodnosti, dodeljene v običajnih gospodarskih razmerah, in naj ne bi upoštevalo dejstva, da so v drugih sodbah, izdanih na področju državnih pomoči, zlasti v sodbah Belgija/Komisija (C-75/97, EU:C:1999:311, točki 66 in 67), Italija/Komisija (C-310/99, EU:C:2002:143, točki 98 in 99) in Italija/Komisija (EU:C:2004:234, točka 104), izraženi zadržki, da bi se omogočilo upoštevanje izrednih okoliščin.
- 33 V zvezi s tem je Komisija pravilno navedla, da je treba v tej zadevi uporabiti sodno prakso, ki se nanaša na opredelitev „pomoči, ki jo dodeli država članica, ali kakršne koli vrste pomoči iz državnih sredstev“ v smislu člena 107 PDEU, zlasti sodno prakso, povzeto v točkah 29 in 30 tega sklepa, ker je ta opredelitev neodvisna od okoliščin, zlasti gospodarskih, v katerih so te finančne ugodnosti dodeljene, in razlogov, zaradi katerih so odobrene. Pogoji, ki jih mora pomoč izpolnjevati, da bi bila razglašena za združljivo z notranjim trgov, so opredeljeni v odstavkih 2 in 3 navedenega člena. Člen 107(3)(b) PDEU je tisti, ki, čeprav ne vpliva na opredelitev ugodnosti kot državne pomoči, Komisiji omogoča, da po potrebi za združljivo z notranjim trgov razglasi pomoč, ki je namenjena odpravi resne motnje v gospodarstvu države članice. Kar zadeva sodno prakso, na katero se sklicuje Helenska republika in je navedena v prejšnji točki tega sklepa, zadostuje ugotoviti, da se ne uporablja za opredelitev državnega ukrepa kot pomoči, ampak za izterjavo pomoči, če so bile te razglašene za nezdružljive z notranjim trgov.
- 34 Helenska republika torej v okviru drugega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, poskuša izpodbijati uporabo ustaljene sodne prakse Sodišča s strani Splošnega sodišča za dejansko stanje, ki ga je to ugotovilo v izpodbijani sodbi. Helenska republika tudi ne pojasni, kako naj bi Splošno sodišče izkrivilo to dejansko stanje. Zato tako kot pri prvem pritožbenem razlogu tudi pri drugem ne obstaja dovolj velika verjetnost uspeha, da bi bila upravičena odobritev odloga izvršitve spornega sklepa, ki se predlaga v tem postopku.
- 35 Helenska republika s prvim delom tretjega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, Splošnemu sodišču očita, da je kršilo člen 107(3)(b) PDEU, ker ni sankcioniralo napačne presoje Komisije v zvezi s to določbo. Po mnenju Helenske republike bi morale Splošno sodišče razsoditi, da se člen 107(3)(b) PDEU v obravnavani zadevi uporablja neposredno, ob upoštevanju izrednih okoliščin, s katerimi se je v letu 2009 spopadalo grško gospodarstvo, ali vsaj sankcionirati napako, ki jo je storila Komisija, ker ni uporabila navedene določbe. Splošno sodišče in Komisija naj bi namreč napačno uporabila pravo, ker sta menila, da navedene določbe ni treba uporabiti zunaj določenih primerov, predvidenih s sporočilom o začasnem okviru Skupnosti.
- 36 Splošno sodišče je v zvezi s tem v točkah 159 in 160 izpodbijane sodbe opozorilo, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča vsa odstopanja od splošnega načela nezdružljivosti državnih pomoči z notranjim trgov, navedenega v členu 107(1) PDEU, razlagati ozko (sodba Nemčija/Komisija, C-277/00, EU:C:2004:238, točka 20 in navedena sodna praksa). Poleg tega ima Komisija v skladu z ustaljeno sodno prakso, na katero je Splošno sodišče opozorilo v točki 161 izpodbijane sodbe, pri uporabi člena 107(3) PDEU široko diskrecijsko pravico, katere izvrševanje zajema kompleksno oceno

gospodarskih in socialnih razmer (sodba Nemčija in drugi/Kronofrance, C-75/05 P in C-80/05 P, EU:C:2008:482, točka 59 in navedena sodna praksa). Poleg tega ugotovitev morebitne nezdržljivosti pomoči z notranjim trgov temelji, pod nadzorom sodišča Unije, na ustreznem postopku, za izvedbo katerega je odgovorna Komisija (sodba DM Transport, C-256/97, EU:C:1999:332, točka 16 in navedena sodna praksa).

- 37 V skladu z ustaljeno sodno prakso, zlasti s sodbama Nemčija in drugi/Kronofrance (EU:C:2008:482, točki 60 in 61 ter navedena sodna praksa) ter Holland Malt/Komisija (C-464/09 P, EU:C:2010:733, točki 46 in 47), na kateri je Splošno sodišče opozorilo v točkah 186 in 187 izpodbijane sodbe in Komisija v točki 92 spornega sklepa, ter še zlasti s sodbo Nemčija/Komisija (C-288/96, EU:C:2000:537, točka 62), se Komisija s tem, da sprejme pravila ravnanja in da z njihovo objavo razglasi, da jih bo v prihodnje uporabljala v primerih, na katere se nanašajo, sama omejuje pri izvrševanju svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku in od teh pravil ne more odstopiti, ne da bi bila glede na okoliščine primera sankcionirana na podlagi kršitve splošnih pravnih načel, kot sta enako obravnavanje in varstvo zaupanja v pravo. Sodišče je tako na posebnem področju državnih pomoči poudarilo, da je Komisija vezana na okvire in sporočila, ki jih sprejme, če ne odstopajo od pravil Pogodbe na tem področju.
- 38 Splošno sodišče je v točkah od 146 do 189 izpodbijane sodbe skupaj preučilo vse očitke, ki jih je Helenska republika navedla v okviru četrtega in petega tožbenega razloga v zvezi z uporabo člena 107(3)(b) PDEU za zadevne pomoči. Tako je v točkah od 148 do 166 navedene sodbe podrobno preučilo in zavrnilo trditve iz petega tožbenega razloga v zvezi z izključitvijo pomoči za podjetja, ki se ukvarjajo s primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov, iz začasnega okvira Skupnosti, v točkah od 168 do 184 navedene sodbe pa trditve v zvezi z neretroaktivnostjo Sporočila Komisije o spremembi začasnega okvira Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi (UL 2009, C 261, str. 2), s katerim je bila z 28. oktobrom 2009 možnost dodelitve omejenega zneska združljive pomoči razširjena na podjetja, ki se ukvarjajo s primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov. V točkah od 185 do 189 izpodbijane sodbe je zavrnilo tudi trditve iz četrtega tožbenega razloga v zvezi s tem, da Komisija ni neposredno uporabila člena 107(3)(b) PDEU, razen v primerih, posebej navedenih v različici sporočila o okviru Skupnosti, ki je veljala v času dodelitve zadevnih pomoči.
- 39 Zato je treba v zvezi s trditvijo, predstavljeno v predlogu za izdajo začasne odredbe, v skladu s katero bi moralo Splošno sodišče samo neposredno uporabiti člen 107(3) PDEU, navesti, da je za uporabo te določbe pristojna predvsem Komisija, ki ima v zvezi s tem široko diskrecijsko pravico. V preostalem je treba ugotoviti, da poskuša Helenska republika s prvim delom tretjega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, izpodbijati uporabo ustaljene sodne prakse Sodišča s strani Splošnega sodišča za dejansko stanje, ki ga je to ugotovilo v izpodbijani sodbi. Helenska republika tudi ne pojasni, kako naj bi Splošno sodišče izkrivilo to dejansko stanje. Zato tudi pri prvem delu tretjega pritožbenega razloga ne obstaja dovolj velika verjetnost uspeha, da bi bila upravičena odobritev odloga izvršitve spornega sklepa.
- 40 Nazadnje, drugi del tretjega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajo začasne odredbe, se nanaša na neobstoj obrazložitve izpodbijane sodbe v delu, v katerem naj Splošno sodišče ne bi odgovorilo na očitek, ki mu je bil domnevno predstavljen, da je Komisija kršila načelo sorazmernosti, ker je odredila izterjavo zadevnih pomoči, čeprav se je v času sprejetja spornega sklepa položaj grškega kmetijskega sektorja, ki je bil že tako slab, po izplačilu teh pomoči še dodatno poslabšal.
- 41 Helenska republika je v okviru petega tožbenega razloga na prvi stopnji navedla posebno trditev, ki je temeljila na domnevni kršitvi načela sorazmernosti. Trdila je namreč, da je Komisija s tem, ko ni priznala retroaktivnosti sporočila Komisije o spremembi začasnega okvira Skupnosti, da bi bile lahko zadevne pomoči na tej podlagi razglašene za združljive tako kot podobne pomoči, ki so bile pozneje izplačane kmetom v drugih državah članicah, kršila zlasti načelo sorazmernosti. Izterjava zadevnih

pomoči naj bi bila ukrep s pomembnimi posledicami za grške kmete in naj bi ustvarila „nesorazmerne položaje in razmerja“. Splošno sodišče je na te trditve odgovorilo v točkah od 175 do 179 izpodbijane sodbe, pri čemer je v bistvu navedlo, da Helenska republika ni dokazala, da je neobstoj retroaktivne uporabe spremembe tega okvira presegal meje tistega, kar je bilo potrebno za uresničitev legitimnih ciljev, zastavljenih z zadevnimi predpisi, in da se je položaj te države članice vsekakor razlikoval od položaja držav članic, ki so podobne pomoči dodelile po začetku veljavnosti navedene spremembe.

- 42 Tudi v zvezi z delom, v katerem je Helenska republika s šestim tožbenim razlogom, navedenim na prvi stopnji, Komisiji očitala, da je storila napake pri presoji in izračunu pri določitvi zneska pomoči za izterjavo, ker ni odštela pomoči, ki bi jih bilo mogoče na podlagi veljavnih predpisov šteti za *de minimis*, zadostuje ugotoviti, da je Splošno sodišče v točkah od 190 do 203 izpodbijane sodbe podrobno preučilo trditve, predstavljene v podporo navedenemu tožbenemu razlogu, in jih v celoti zavrnilo. Splošno sodišče je zlasti v točki 194 te sodbe opozorilo, da so bile s spornim sklepom iz opredelitve pomoči, nezdržljivih z notranjim trgov, izrecno izključene tiste, ki jih je bilo treba, ker so izpolnjevale pogoje iz Uredbe (ES) št. 1535/2007, šteti za *de minimis*, in v točki 198 izpodbijane sodbe razsodilo, da se lahko Komisija v skladu s sodno prakso Sodišča upravičeno omeji na ugotovitev obveznosti izterjave zadevnih pomoči, nacionalnim organom pa prepusti skrb, da izračunajo natančne zneske, ki jih je treba vrniti.
- 43 Iz navedenega izhaja, da je Splošno sodišče izrecno odgovorilo na trditve, predstavljene v okviru petega in šestega tožbenega razloga na prvi stopnji, s katerima je Helenska republika uveljavljala očitke v zvezi z nesorazmernostjo izterjave zadevnih pomoči, ki jo je Komisija odredila v spornem sklepu. Po drugi strani, kolikor se Helenska republika v okviru tega postopka za izdajočasne odredbe namerava sklicevati na druge trditve, navedene na prvi stopnji v zvezi z nesorazmernostjo odločitve o izterjavi glede na težak položaj grškega kmetijskega sektorja, zadostuje ugotoviti, da jih v predlogu za izdajočasne odredbe ni ustrezno opredelila.
- 44 Zato sodnik začasne odredbe na podlagi predloga za izdajočasne odredbe ne more opredeliti določenih očitkov, ustrezno navedenih pred Splošnim sodiščem, ki se nanašajo na kršitev načela sorazmernosti zaradi odločitve o izterjavi zadevnih pomoči in glede na težak položaj grškega kmetijskega sektorja, na katere naj Splošno sodišče ne bi odgovorilo v izpodbijani sodbi.
- 45 Vsekakor, kot poudarja Komisija, iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je odprava nezakonite pomoči z njenim vračilom posledica ugotovitve nezakonitosti te pomoči, tako da izterjave take pomoči, da bi se vzpostavilo prejšnje stanje, načeloma ni mogoče šteti za ukrep, ki ni sorazmeren glede na cilje določb Pogodb, ki urejajo državne pomoči (sodba Belgija/Komisija, C-142/87, EU:C:1990:125, točka 66 in navedena sodna praksa). Poleg tega člen 14(1) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339) določa, da „[č]e se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč [...]. Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava [Unije]“.
- 46 Ugotoviti je treba, da Helenska republika s tem, ko je v predlogu za izdajočasne odredbe navedla samo težak položaj svojega kmetijskega sektorja, ni pojasnila razlogov, zaradi katerih bi moral sodnik začasne odredbe po njenem mnenju ugotoviti, da je izterjava zadevnih pomoči nesorazmeren ukrep glede na legitimen cilj vzpostavitve stanja pred njihovim izplačilom. Zato pri drugem delu tretjega pritožbenega razloga, kot je predstavljen v predlogu za izdajočasne odredbe, ne obstaja dovolj velika verjetnost uspeha, da bi bila upravičena odobritev odloga izvršitve spornega sklepa.
- 47 Iz vsega navedenega izhaja, da pogoj *fumus boni juris* ni izpolnjen. Zato je treba predlog za izdajočasne odredbe zavrniti, ne da bi bilo treba v obravnavani zadevi preučiti pogoj nujnosti ali opravičiti tehtanje interesov.

Iz teh razlogov je podpredsednik Sodišča sklenil:

- 1. Predlog za izdajo začasne odredbe se zavrne.**
- 2. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi